

OPONENTSKÝ POSUDOK

na dizertačnú prácu JUDr. Davida Petrlíka: **“Proměny a vývojové tendence v judikatuře Soudního dvora EU v oblasti vnitřního trhu po roku 2004”**

Úvod

Rozhodnutím dekana Právnickej fakulty Univerzity Karlovej v Prahe zo dňa 13. októbra 2015 som bol vymenovaný za oponenta dizertačnej práce JUDr. Davida Petrlíka: Proměny a vývojové tendence v judikatuře Soudního dvora EU v oblasti vnitřního trhu po roku 2004.

Podľa § 47 ods. 1 zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách v znení neskorších predpisov: *Doktorský studijní program je zaměřen na vědecké bádání a samostatnou tvůrčí činnost v oblasti výzkumu nebo vývoje nebo na samostatnou teoretickou a tvůrčí činnost v oblasti umění.* Podľa odseku 4 citovaného ustanovenia: *Studium se řádně ukončuje státní doktorskou zkouškou a obhajobou disertační práce, kterými se prokazuje schopnost a připravenost k samostatné činnosti v oblasti výzkumu nebo vývoje nebo k samostatné teoretické a tvůrčí umělecké činnosti. Disertační práce musí obsahovat původní a uveřejněné výsledky nebo výsledky přijaté k uveřejnění.*

Po preštudovaní predloženej dizertačnej práce, berúc do úvahy základné parametre, ktoré pre také práce určuje citovaný zákon o vysokých školách, som dospel k týmto zisteniam a záverom.

Výber témy a spôsob jej spracovania

Sledovanie premien a vývojových tendencií judikatúry Súdneho dvora EÚ v oblasti vnútorného trhu po roku 2004 je problematika, ktorá by bola vhodným predmetom výskumu v každej krajine, ktorá sa stala členským štátom EÚ v máji 2004. Otázkou je totiž to, či takéto masívne rozšírenie počtu členských štátov malo alebo nemalo reálny vplyv na justičné vnímanie otázok spojených s fungovaním vnútorného trhu. Z toho hľadiska treba výber témy oceniť ako **aktuálny a prínosný** príspevok k pochopeniu zložitého mechanizmu, ktorým vnútorný trh nesporne je a zostane.

Téma, ktorú si doktorand zvolil je náročnou úlohou; jej náležité spracovanie záviselo od správneho metodologického prístupu. V tomto ohľade nemožno vzniesť žiadnu významnejšiu výčitku. Doktorand postupuje v práci spôsobom, v ktorom dominuje kontinuita informácií, poznatkov, diskusie a záverov; používa všeobecne uznávané metodologické prístupy. Doktorand zásadne správne (hoci sčasti diskusne, ako to vyplynie z tretej časti posudku) formuloval čiastkové i konečné závery; závery zodpovedajú predchádzajúcim analýzám.

Dizertácia je napísaná, napriek zložitej téme, zrozumiteľným štýlom, v ktorom text nie je zahltený neúčelnými a komplikovanými vetami; to je pridaná hodnota práce, ktorá má byť hodnotená ako vedecký výstup.

Práca s literatúrou a judikatúrou

Pri spracovaní dizertácie doktorand použil množstvo literárnych zdrojov a vyčerpávajúcim spôsobom využil judikatúru, predovšetkým Súdneho dvora EÚ. Pri citovaní sa riadil predpísanými spôsobmi citovania vrátane nového spôsobu citovania rozhodnutí Súdneho dvora EÚ.

Hodnotenie záverov práce

Autor rozdelil závery dizertačnej práce na čiastkové (s. 47 a nasl., s. 104 a nasl., s.127, s. 185 a s. 200), ku jednotlivým základným častiam práce (s. 128 a nasl., s. 171 a nasl. a s. 201-202) a zhrnul ich potom v konečnom závere (s. 203 a nasl.).

So závermi dizertačnej práce sa dá vysloviť zásadný súhlas. Iste, to nevyklučuje diskusiu o čiastkových problémoch.

Na s. 47 doktorand konštatuje, že pokiaľ ide o vecnú a osobnú pôsobnosť pravidiel o voľnom pohybe, tak najvýraznejší posun bol zaznamenaný v oblasti občianstva Únie. A dodáva, že je logické, ak únijové právo poskytuje štátnym príslušníkom členských štátov status občanov Únie, tak Súdny dvor chce si ponechať súdnu kontrolu na zásahmi do tohto statusu.

Nazdávam sa, že na tomto mieste Súdny dvor išiel skôr revolučne vpred (napríklad vec *Zambrano, Ibrahim* a iné) a vytvoril, istou deriváciou, pri rodinných príslušníkoch z tretích krajín aj status podobný statusu občana Únie, najmä im rozšíril voľný pohyb a právo pobytu (to platí aj pre s. 185 a navyše to autor konštatuje aj na s. 203, kde píše o fatickej legalizácii nelegálneho postavenia rodinných príslušníkov občanov Únie).

Cezhraničný prvok je stabilnou požiadavkou judikatúry Súdneho dvora, ale, ak odhliadneme čisto od pravidiel voľného pohybu, začína sa ukazovať, že Súdny dvor nemá problém zadefinovať aj čisto vnútroštátnu situáciu ako situáciu patriacu do pôsobnosti práva Únie (*Delvigne*).

K pojmu obmedzenie (s. 104) sa žiada povedať, že podľa môjho názoru Súdny dvor si je vedomý sofistikovanosti súčasného sveta a postupuje pri definovaní obmedzenia či prekážky vo vedomí, že *omnis definitio periculosa* a tak rozhoduje veci z prípadu na prípad, primknúc sa ku konkrétnym okolnostiam (pozri aj názor sudcu Rosasa na s. 128). Súhlasím s autorom, že doktrína *Keck* má slabé miesta, ale vyhovuje potrebám praktického života a tak je správne udržiavaná ako pevná súčasť doktrín Súdneho dvora.

Je pravda, že sudcovia sa pri skúmaní kritérií pôsobnosti, obmedzení a proporcionality neopierajú o žiadne hospodárske štúdie (s. 128-129), ale popritom netreba zabúdať, že i v konaní pred Súdnym dvorom je možné uvažovať o znaleckom dokazovaní (čl. 70 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora); opomínanie tohto dôkazného prostriedku má svoju racionalitu, ale v krajných prípadoch nevidno dôvod ho nevyužiť.

Na s. 200 autor konštatuje, že v oblasti verejného obstarávania bol Súdny dvor umiernené liberálny. Tento záver by bolo možné doplniť asi aj tak, že liberalizmus Súdneho dvora skôr vyviera z povahy právnej úpravy verejného obstarávania, kde je dosť komplikované „nebyť liberálny“, takže umiernenosť Súdneho dvora je viac vynútená účelom verejného obstarávania, než skutočným zámerom liberalizovať túto citlivú oblasť spoločenských vzťahov.

Súhlasím s tým, že v rokoch 2004-2015 sa judikatúra Súdneho dvora o vnútornom trhu udržala v medziach predchádzajúcich doktrinálnych prístupoch; ale aj tu treba podčiarknúť, že vývoj judikatúry týkajúcej sa občianstva Únie nabral výrazne dynamický smer, napokon aj pod vplyvom Charty základných práv Európskej únie. Napriek tomu pojmy vyváženosť a koherencia judikatúry (s. 207) sú použité oprávnene a v súlade s analýzou, ktorú doktorand predložil vo svojej dizertácii.

Poznámka a námet

Samozrejme, že každá dizertácia má svoj obmedzený rozsah a záber. Preto sa nedá očakávať, že pri takej zložitej metodologickej téme sa vyčerpajú všetky stránky skúmaného javu – vnútorného trhu.

Do istej miery však bolo možné do textu včleniť ešte dve samostatné podkapitoly. Prvá by sa mohla venovať vplyvu (ak vôbec taký sa objavil za posledných 6 rokov) Charty základných práv Európskej únie na slobody vnútorného trhu. Druhá takáto podkapitola sa mohla povenovať vplyvom finančnej, monetárnej a ekonomickej krízy na fungovanie vnútorného trhu a či sa táto kríza pretavila nejakým spôsobom do rozhodovania Súdneho dvora.

Iste, to nie je ani tak kritika, ako námety na ďalšiu vedeckú činnosť doktoranda.

Úroveň vedeckosti, schopnosť a pripravenosť doktoranda na samostatnú vedeckú činnosť

Prístupy doktoranda potvrdzujú dostatočnú úroveň vedeckosti posudzovanej dizertačnej práce; podarilo sa mu zosystematizovať veľmi veľké množstvo empirického materiálu. Táto systemizácia nebola samoúčelná. Viedla k tomu, že doktorand sa dokázal, napriek enormnému množstvu poznatkov z judikatúry a literatúry, kriticky vyjadriť k základným trendom a vývojovým etapám v judikatúre Súdneho dvora týkajúcej sa vnútorného trhu v rokoch 2004-2015. Vhodná systemizácia bola základom aj toho, že doktorand formuloval všeobecne prijateľné závery zo svojej analýzy; tieto závery majú pôvodný charakter.

Spôsob analytického uvažovania doktoranda, závery a kritické úvahy, ktoré sa prelínajú dizertačnou prácou ma vedú k presvedčeniu, že doktorand je schopný a pripravený na samostatnú vedeckú činnosť.

Prácu odporúčam na obhajobu pred príslušnou komisiou pre obhajobu dizertačných prác.

V Luxembourgu, 9.novembra 2015

Prof. JUDr. Ján Mazák, PhD., v.r.
Ústav európskeho práva a oddelenie
medzinárodného práva Právnickej fakulty UPJŠ Košice